1893-1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J. HEnderson 4-0237 HEnderson 4-0807 УНСоюз: HEnderson 5-6740 Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюз: BArcly 7-6337

РІК LXX. No. 152. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 13-го СЕРПНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 13, 1963 Ч. 152. VOL. LXX.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ, ЩО КОНГРЕС БУДЕ ПРАЦЮВАТИ БЕЗПЕРЕРВНО ДО КІНЦЯ ГРУДНЯ

Вашингтон. — В політичних колах столиці передбачають, що цього року Конгрес мусітиме працювати аж до Різдва або аж до Нового Року, бо є ще стільки важливих невирішених законопроєктів, що не буде часу на те, щоб Конгрес міг мати перерву між цьогорічною сесією і тією сесією, що зачнеться 3-го січня 1964-го року. В 1941-му році Конгрес працював 366 днів і закінчив був свою сесію аж 3-го січня 1942-го року. Між членами Конгресу немає охоти приспішити темп праці після того, як Президент 19-го червня вніс був законопроєкт про охорону громадянських прав. Вже тоді члени Конгресу побачили, що мусітимуть працювати поза День Праці (2-го вересня), бо в Сенаті південні сенатори поведуть гостру обструкцію проти цього урядового проєкту. Конгресові комісії не поспішають із працею, бо бачать, що сесія буде довга. І Сенат і Палата Репрезентантів цілі тижні перебули на нарадах, але не ухвалили тих важливих урядових пропозицій, які вже давно внесені. Сенат ухвалив досі такі законопроєкти в останньому часі: про федеральну допомогу міському масовому транспортові, про організацію Консерваційного Корпусу Молоді, про федеральну допомогу шпиталям для умовохворих і про охорону природи та тварин. Але ці законопроєкти чекають на вирішення Палати, яка прихильно ставиться тільки до федеральної допомоги на шпиталі для умовохворих. Вже найближчого тижня Палатна Комісія Способів і Засобів мас почати працю над урядовим законопроєктом про зменшення податків і про реформу податкової системи. Але після ухвалення цього проєкту в Палаті треба буде довшого часу, щоб Сенат міг закінчити працю над ним. Не є вирішений і другий урядовий законопроєкт про охорону громадянських прав. Чекає на вирішення і законопроєкт про закордонну допомогу. І в Палаті і в Сенаті будуть гарячі дебати над цим проєктом, бо численні члени Конгресу хочуть значно зменшити ту суму, яку запропонував уряд. Конгрес мусітиме вирішувати ще новий проєкт, який передано йому недавно, а саме справу страйку на залізницях. Ще одна нова проблема з'явилася перед Сенатом, що він мусітиме вирішити, перевівши перед тим довшу дискусію: ратифікація договору про припинення пробних атомових експльозій. Треба буде щось зробити і в справі дефіциту в платничому бюджеті з закордоном, бо ЗДА більше видають долярів за кордон, ніж їх звідтам дістають. Сенатська Торговельна Комісія перевела переслухання в справі страйку на залізницях, але тепер цю справу має ще вирішувати Палатна Комісія Міжстейтової і Закордонної Торгівлі. Праця Конгресу сповільнена є ще й тому, що Конгрес дуже поволі ухвалює закони про видаткування. Як відомо, кожний законопроєкт є двічі ухвалюваний: вперше ухвалює Конгрес загальну суму на якусь ціль, а пізніше ухвалюється, скільки в дійсності може федеральна скарбниця видати на даний проєкт. Звичайно Конгрес зменшує значно ці так звані закони про видаткування. Досі Конгрес ухвалив вже 12 законів, але тільки 4 з них мають і так звані закони про видаткування.

З цілого світу надійшли до президента Кеннеді вислови співчуття з приводу смерти його сина

Вашингтон. — Президент Кеннеді дістав вислови співчуття з приводу смерти в його родині. В середу народився був Президентові син, якого охрестили Патриком Бувіс Джозефом. Але це немовля померло в п'ятницю вранці, проживши тільки 39 годин. Президент і пані Кеннеді дістали із цілого світу вислови співчуття з приводу цієї трагедії. З Ватикану Папа Павло VI надіслав приватну депешу із співчуттям. Провідник демократів в Сенаті сенатор Майк Менсфілд і в імені республіканців сенатор Леверет Солтонстолл висловили президентові і його дружині найглибші вислови співчуття. Подібні вислови надійшли від англійського прем'єра Мекмиллена, від канадійського прем'єра Лестера Пірсона, від президента Західної Німеччини Гайнріха Любке, від французького президента Шарля де Голя, від італійського президента та інших голов держав. Похорон Президентового сина відбувся в суботу 10-го серпня. Похоронну Богослужбу відправив бостонський кардинал Ричард Кушінг. Похоронено в родинній гробниці в Бруклайні, Массачусетс. Кардинал Кушінг потішав засмучених батьків тим, що їхня дитина як безгрішне немовля, негайно після смерти ввійшло до неба. В неділю Президент перед полуднем відвідав разом із донечкою Каролайною п-і Кеннеді в шпиталі Отіс. Донечка принесла мамі квіти. Пані Кеннеді так втішилася першими відвідинами доні в шпиталі, що Президент привів по полудні до мами і 2½ річного сина Джана молодшого. В понеділок Президент мав бути у Вашінгтоні.

СПІВЧУТТЯ ВІД УНС

Джерзі Сіті. — До численних голосів вислову співчуття Першій Пані і президентові Кеннеді, що їх вони одержали з усіх кінців не тільки Америки, але й усього світу, долучився й подібний голос, що його вислав в імені всіх членів УНСоюзу гол. предсідник Йосип Лисогір в телеграмі в п'ятницю, 9-го серпня. В телеграмі сказано: „Ваш розриваючий серце біль і смуток поділяють усі наші члени, молячись разом з Вами за душу Вашого улюбленого сина, якого Всевишній покликав до себе. Господь нехай буде з Вами в цій Вашій важкій годині".

Помер сенатор Естес Кіфовер у віці 60-ох років

Вашингтон. — 10-го серпня в шпиталі фльоти у віці 60 років помер на удар серця сенатор - демократ із Теннессі Естес Кіфовер. Лікарі підготовлялися до операції, але головна артерія, яка веде із серця, прорвалася і спричинила вилив крови та „негайну і безболісну" смерть. До недужого виїхала була дружина з двома доньками, які були на відпочинку в Колорадо, але прибули до Вашингтону вже по смерті сенатора. Похорон мас відбутися у вівторок. Президент Кеннеді висловив родині покійного співчуття. Те саме зробили і представники обидвох партій в Конгресі. Кіфовер пішов до шпиталю фльоти на лікування в четвер 8-го серпня, думаючи, що нездужає на шлунок. В шпиталі лікарі ствердили серцеву недугу, назвавши її „легкою атакою". Кажуть, що сенатор був стурбований під час дискусії в Сенаті в справі комунікаційних сателітів. Він завжди виступав проти тих корпорацій, які порушували протитресто-

Сенатор Естес Кіфовер

вий закон. В 1956-му році був демократичним кандидатом на віце - президента, кандидуючи разом із Адлеєм Стівенсоном. Гадають, що губернатор стейту Теннессі Френк Дж. Клемент, демократ, зрезигнує із свого становища, і після того губернатором стане Джеймс Л. Момар, який наименує Клемента на становище сенатора. Нового сенатора вибирали б аж в листопаді 1964-го року.

Секретар оборони має зменшити число літаконосців

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара в найближчих днях мас вирішити, скільки літаконосців матиме американська фльота. В четвер 15-го серпня Департамент Оборони мас дістати фахову аналізу того, скільки літаконосців потребує американська фльота. Сподіваються, що МекНамара зменшить число літаконосців із 15-ох до 12-ох. Він вирішить також, чи новий літаконосець, який запроєктований був Конгресом в минулому році, але будова якого ще не почалася буде атомовий чи ні. МекНамара вирішить в найближчих днях число літаконосців, їх тонаж і типи та встановить величину американської воєнної фльоти. Це рішення секретаря оборони буде вже углянене в бюджеті на 1965 рік, над яким вже тепер працюють в Пентагоні. Тепер фльота мас два типи літаконосців: великі літаконосці, які можуть перевезти швидкі найважчі атаки та менші літаконосці для гелікоптерів і літаків.

Засновано „Банк для розвитку Африки" з фондом 250 мільйонів долярів

Каїро. — Організація для Африканської Єдности, заснована на з'їзді голів африканських держав в Аддіс Абебі в Етіопії в травні цього року, покликала до життя Банк для розвитку Африки з основним капіталом 250 мільйонів долярів. Міністер фінансів Об'єднаної Арабської Республіки заявив, що та країна закупить уділи того банку на суму 30 мільйонів дол. Другим найбільшим уділовцем буде Альжир, що внесе туди 24 мільйони дол. Міністри господарства 32-х африканських держав перевели конференцію в Хартумі, в Судані, обмірковуючи спільні господарські інтереси та конечність фінансування різних проєктів на терені Африки. Один уділ у тому Банку для розвитку Африки коштує 10.000 дол. Засновники того банку дивляться оптимістично на зібрання 250-мільйонового закладового капіталу. Коли він буде зібраний відбудуться збори уділовців, африканських держав, задля затвердження статуту банку, вибору ради директорів і вибору місця осідку банку.

Проф. Кларенс Меннінг доповідав курсантам і гостям Союзівки про Лесю Українку

Союзівка, Кергонксон, Н.Й. — Минулої суботи, 10-го серпня перед полуднем, у концертовій залі цієї відпочинково - виховної оселі УНСоюзу в Кетскільських горах відбулася доповідь проф. д-ра Кларенса Меннінга про Лесю Українку на тлі світової літератури. Доповідь проф. Меннінга відбулася в рямках гостинних виступів видатних представників американської і української науки на вже 10-тих з черги на цій оселі курсах українознавства. Крім цілих десятків студентів-курсантів, доповіді вислухали й численні гості, які тепер проводять на Союзівці свої вакації. Директор курсів професор д-р Василь Стецюк, представляючи прелеґента, з'ясував коротко його величезні заслуги для поширення української правди і науки в англомовному світі довершені численними творами з української історії й літератури, більшість з яких були видані старанням і коштом Українського Народного Союзу. Доповідь проф. К. Меннінга про Лесю Українку була у відповідній мірі програмою, бо саме під знаком її творчости відбуваються теперішні курси в 50-річчя смерти Великої Поетеси. Проф. К. Меннінг почав свою доповідь деякими подробицями з життя і виховання та середовища Лесі Українки й описав, на під-

проф. Кларенс А. Меннінг

ставі її творів (зокрема „У пущі", „На руїнах", „Лісова пісня") та порівнявши її творчість з творами найбільших репрезентантів і виразників світової літератури, доказував повну оригінальність української культури та її органічний зв'язок із західньою культурою, у противенстві до російської літератури й культури. Доповідь, виголошена у приступній формі впродовж 45 хвилин, зробила глибоке враження на слухачів. Проф. Меннінг знову продемонстрував своє глибоке і детальне знання літературного й культурного розвитку українського народу.

Наради Раска з Хрущовим не дали ніякого висліду

Москва. — В минулу п'ятницю 9-го серпня ц. р. державний секретар Дін Раск відвідав у Гагрі на Кавказі Нікіту Хрущова і перевів з ним 2 і півгодинну нараду, крім обіду та годин, переведених з совєтськими „достойниками" на дозвіллі. У товаристві Раска прилетіли тим самим літаком його дружина, амбасадор ЗДА в Москві Фой Колер з дружиною, заступник асистента державного секретаря Ричард Дейвіс, а також совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико і совєтський амбасадор у Вашінгтоні Анатолій Добринін. Комунікат ТАСС-а заявив тільки, що нарада заторкнула „низку справ" і що вона відбулась в „одвертій і приязній" атмосфері. Однак за твердженням західніх обсерваторів ця нарада не довела до ніякого конкретного висліду. Дін Раск і названі його дорадники буцім-то прийшли до висновку, що большевики не хочуть натискати на чимшвидше договорювання з Заходом в дальших справах. Але в справі східньо - західнього пакту неагресії буцім-то виявилась засаднича розбіжність: Захід стоїть на становищі, що такий пакт мусить бути пов'язаний з гарантіями безпеки для Західнього Берліну і свободи його комунікаційних шляхів із Заходом та не може перепачковувати міжнародного визнання Східньої Німеччини. Тим часом большевики стоять на становищі, що це різні справи, які не стоять у взаємному зв'язку, що означає в практиці, що СССР хоче пакт неагресії з Заходом, але одночасно хоче зберегти собі вільну руку для дальшого шантажу у відношенні до Західнього Берліну.

Наради Раска з Аденауером у Бонні закінчились повним успіхом

Бонн. — Західня Німеччина вирішила приступити до московського договору про часткове припинення атомових детонацій. Сталося це після 7-годинних майже безперервних нарад, що їх 10-го ц. м. вели державний секретар Дін Раск і його найближчі дорадники з західньо - німецьким канцлером Конрадом Аденауером, при чому з німецького боку завжди були приявними ще віце-канцлер д-р Людвіг Ергард, який восени стане наступником Аденауера, і міністер закордонних справ д-р Ґергард Шредер. Комісія правників узгіднила формулу, яка так інтерпретує згаданий атомовий договір, щоб Східня Німеччина нічого не зискала на своєму міжнародному статусі від приступлення до того договору. Державний секретар поінформував західньо-німецьких державних мужів про свої однотижневі наради в СССР, з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком і Нікітою Хрущовим. Він мав дати теж приречення, що в майбутньому ЗДА не будуть на власну руку й без попередження Західньої Німеччини вести ніяких таких переговорів з СССР, які заторкують інтереси Німеччини. На понеділок 12 серпня скликано повну раду міністрів Західньої Німеччини для затвердження вислідів нарад з Раском, а у вівторок 13 ц. м. міністер Шредер їде до Лондону на запрошення британського міністра лорда Гюма. Вислідів своїх нарад з західньо - німецькими державними мужами секретар Дін Раск подасть до відома на засіданні сенатської Комісії закордонних справ, що було визначене на понеділок 12 ц. м.

Хрущов поїде з 6-денними відвідинами до Югославії

Београд. — Офіційно проголошено, що Нікіта Хрущов прибуде 20 цього місяця до Югославії, відповідаючи на запрошення, що його висловив югославський президент Тіто під час свого 18-денного перебування в Совєтах в грудні мин. року. Це буде третя з черги візита Хрущова в Югославії: в травні 1955 року Хрущов поїхав до Тіта і перепросив його за виключення Югославії Сталіним з Комінформу за югославський „ревізіоналізм". У вересні 1956 року Хрущов знову поїхав до Югославії з „приватними" відвідинами, але потім відносини дещо прохололи у зв'язку із здавленням мадярської революції совєтськими танками. Тепер Хрущов має перебувати в Югославії яких два тижні, з чого тільки два-три дні в Београді, а решту часу „на відпочинку" в літній резиденції Тіта.

Б. міністер Михайло Стар гостем Союзівки

УСПІШНИЙ ВЕЧІР МИСТЕЦЬКОЇ САМОДІЯЛЬНОСТИ І ПЕРШІ ХРЕСТИНИ БУЛИ АТРАКЦІЄЮ ОСЕЛІ З КІНЦЕМ МИНУЛОГО ТИЖНЯ

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — Разом з багатьма гістьми і відвідувачами з усіх сторін ЗДА й Канади як гість Союзівки наприкінці минулого тижня прибув на кількаденний відпочинок на цій оселі, колишній міністер праці канадійського уряду, теперішній посол канадійського парламенту Михайло Стар. Під час свого перебування на цій оселі міністер Стар разом із сином д-ром Р. Старом та приятелями д-ром Захаровим і Хр. Данофом знайомились з життям Союзівки і з кінцем тижня взяли участь в улаштованих тут імпрезах, зокрема у вечорі мистецької самодіяльности в суботу 10 червня ц. р. в рямцях щотижневих мистецько-розвагових вечорів силами працівників Союзівки — молодих адептів мистецтва. У програмі, що нею проводив відомий фейлетоніст Іван Керницький — Ікер, брали участь Леся Васьків, яка відспівала дві пісні, Нуся Сташинська, що вивела стилізований на модерний спосіб український народний танок. Меріл Літепло, який співав дві пісні. З фортепіяновим сольо виступали молоді піяністки Люба Цегельська з Рочестеру та Оксана Мацюрак з Бостону. На акордіоні

Б. міністер Мих. Стар

грав Левко Кальниченко з Дітройту. Виступи молодих мистців нагородила численно зібрана публіка рясними оплесками і цвітами.

В другий день у неділю 11 серпня була відправлена всч. о. Любомиром Гузаром Служба Божа, після якої відбулися перші в українській католицькій каплиці Союзівки хрестини — Роксоляни Марії Савчук, доньки Зиновія й Ольги з Гладишовських Савчуків.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ РОЗПОЧАЛА ПРОЦЕДУРУ РАТИФІКАЦІЇ АТОМОВОГО ДОГОВОРУ

Вашингтон. — На понеділок 12 ц.м. визначено початок процедури в справі ратифікації підписаного 5 серпня ц.р. у Москві договору про припинення в атмосфері, космосі і під водою атомових вибухів. Як перший зізнаватиме на сенатській Комісії для закордонних справ державний секретар Дін Раск, який в неділю 11 серпня вернувся з 6-денного перебування в Совєтському Союзі і одноденних нарад у Бонні, в Західній Німеччині. Діна Раска зустріли на летовищі його заступники Аверелл Гарриман і вищі службовики Державного Департаменту. Того самого дня він склав телефонічний звіт з своєї подорожі президентові Кеннеді, що перебував в Гаянніс Порті, Масс., а на понеділок по полудні була призначена нарада Президента з Діном Раском у цих самих справах. Державний секретар заявив після свого приїзду, що дальші східньо-західні переговори про узгіднення різних спірних міжнародних справ, особливо щодо пакту неагресії, „не будуть проводитись з великою швидкістю", але, що він „уже підбадьорений щодо шансів успіху". Після телефонічної розмови з Президентом Раск поїхав в минулу неділю до своєї канцелярії в Державному Департаменті, де його заступник Джордж Бол за фахом адвокат, повідомив його про підготовчі заходи, що їх він перевів на терені Конгресу, щоб запевнити ратифікування атомового договору. За твердженням газет договір буде напевне ратифікований великою кваліфікованою більшістю голосів в Сенаті, але багато сенаторів заповіли, що будуть допитувати цивільних і військових свідків, що зізнаватимуть на Комісії, щодо політичної та військової доцільности того договору та зокрема щодо його можливих поганих наслідків для політичної стабільности в Европі. Секретар оборони Роберт МекНамара буде приявний під час звідомлення, що його Дін Раск складатиме Президентові, як також буде одним із перших, що зізнаватиме в сенатській Комісії для закордонних справ. Дальшими, що будуть зізнавати там, будуть голова шефів об'єднаних штабів і шефи штабів окремих родів збройних сил, директор Центральної Розвідчої Агенції Джон МекКон і директор Агенції для контролі зброєння і роззброєння Вільям Фостер. У другому тижні переслухання на названій Комісії зізнаватимуть однаково прихильники, як і противники того атомового договору, видатні особи з-поза державного апарату. Будуть ними обидва колишні президенти Гаррі С. Труман і Д. Д. Айзенгавер, й обидва поручатимуть ратифікацію договору. Далі зізнаватимуть колишній високий комісар в Німеччині Джан МекКлой, кол. командант американських військ в Берліні ген. Лушіос Клей, кол. голова шефів об'єднаних штабів адм. Артур Радфорд, кол. голова державної Комісії Атомової Енергії адм. Луїс Л. Штравс, „батько атомової бомби" д-р Едвард Тілер, інший фізик і лавреат Нобелівської нагороди д-р Ізидор Рабі, один з дорадників Президента Генрі Кіссінгер з Гарвардського університету і інші. З-поперед сенаторів найкритичніше до атомового договору ставляться демократичний сенатор з Савт Кароляйни Стром Тирмонд і республіканський сенатор з Арізони Баррі Голдвотер — обидва високі старшини резерви. Властивий автор атомового договору, заступник державного секретаря Аверелл Гарриман, який був головою американської делеґації в Москві на переговорах у справі припинення нуклеарних детонацій, у телевізійному інтерв'ю заперечував твердження, що большевики не дотримують ніяких міжнародних договорень. Він признав, що вони не дотримують тих договорів, які не є в їх інтересі, але підкреслив, що дотримують договори, що відповідають їх інтересам і що тому він, Гарриман, переконаний, що вони дотримають і атомовий договір. Він мотивував це відомими аргументами, що Совєтам потрібний спокій для поладнання внутрішніх господарських справ і що той договір документує правильність совєтської тези про конечність співіснування — в теперішній гострій полеміці з китайськими комуністами. Окрему заяву в справі атомового договору проголосив ньюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер. Хоча він дуже критично ставиться до „успіхів і примирливих жестів" большевиків та їхніх нібито миролюбних замірів, що їм заперечують совєтські діла, особливо на Кубі й у Берліні, проте він рекомендує ратифікувати атомовий договір хоч би тому, що тут уже заангажований престиж З'єдинених Держав.

Еспанія заповідає автономію для своїх колоній в Африці

Мадрид. — Еспанія заповіла, що вона введе у своїх невеличких колоніях в Західній Африці, охоплених спільною назвою Західньої Ґвінеї, автономний устрій з допущенням автохтонів до правління. За твердженням західніх обсерваторів на Піренейському півострові голова еспанської держави Франсіско Франко переконував голову сусідньої Португалії Антонія де Олівейра Салязара на зустрічі з ним в травні цього року, щоб той також змінив свою політику у відношенні до португальських колоній Анголі й Мозамбіку. Проголошення автономії для Західньої Ґвінеї має бути морально - політичним натиском на Португалію збоку Еспанії. Еспанія і Португалія мають тісний військово-політичний союз від 1939 року. Тепер Еспанія заходиться, щоб мати якнайкращі взаємини з північно - африканськими державами і тому й змінює свою політику супроти своїх колоній, що їх хоче підготовити до самостійности.

В АМЕРИЦІ

● Голова ради директорів Промислової Інкорпорації ЗДА Джан І. Снайдер заявив в радієвій авдиції, що треба впровадити короткий тиждень праці та збільшити перевишкіл робітників, щоб не спричинювати більшого числа безробітних внаслідок автоматизації праці. Голова Спілки транспортових робітників Майкел Квілл нарікав на те, що молодь втрачає надію на працю, бо автоматизація праці потребує менше людських рук.

● Головний поштмайстер Едвард Дей пригадує, що обов'язують нововизначені поштові зони, що дістали свої п'ятицифрові числа. Хто подає ці числа при адресі, той може бути певний, що його лист скорше дійде до адресата. Пошта розіслала всім громадянам ті числа, так звані „ЗІП Код", і просить їх подавати після адреси. Головний поштмайстер Дей залишає своє становище і вертається до адвокатської практики.

У СВІТІ

● Світова Організація Здоров'я, що є одною з аґенцій Об'єднаних Націй, стверджує в своєму офіційному органі, що „якщо деякі дуже видатні лікарі не помиляються, то цигарки є не менше грізним для людського життя ворогом, як бомби". Дослідні ракові інститути — кажеться в тому звіті — погоджуються, що головною причиною пістряка (рака) леґенів може бути цигарковий дим, однак — признається там — що ця справа вимагає ще дальших дослідів.

● Такі чужі держави підписали в минулий четвер у Державному Департаменті у Вашинґтоні договір про частинну заборону атомових детонацій: Австралія, Мехіко, Канада, Нова Зеляндія, Індія, Філіппіни, Маляйська Федерація, Ліберія, Сіям, Іран, Польща, Бельгія, Болгарія, Італія, Ірляндія, Афґаністан, Румунія, Тунісія, Югославія, Кипр, Фінляндія, Чехословаччина, Ізраїль, Гондурас, Мадярщина, Чіле, Бразилія, Арґентина, З'єднена Арабська Республіка, Греція і Болівія. — Комуністична Східня Німеччина підписала той договір у Москві, але ЗДА не визнають того режиму.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders вис тавляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Потрібна ратифікація

Президент Кеннеді у своєму зверненні до Сенату в справі ратифікації московського договору про частинне припинення атомових детонацій ствердив, що „дбайливе вивчення (того договору) є конституційним обов'язком" членів Сенату. Водночас він рекомендував їм ратифікувати той договір, навівши в десятьох точках найголовніші арґументи. Ті арґументи так само логічні, як логічною була промова Президента, виголошена до народу зараз після узгіднення тексту договору. Сенат, очевидно, не задовольниться прочитанням Президентового звернення, і детально проаналізує той атомовий договір, його причини, доцільність і можливі політичні наслідки.

І це буде дуже добра нагода підкреслити ще раз те, що взагалі всі переговори з Москвою породжують відразу найбільшу підозру, чи варто взагалі з нею переговорювати і чи за кожноразовим „примирливим" жестом Москви не криється новий підступ, новий обман, який знову приведе до скріплення комуністичного стану посідання, до підсилення комуністичних впливів. Відгуки на цей останній договір у широкому світі і в самій Америці були дуже переконливим доказом, що світлина, на якій Нікіта Хрущов відкриває рамена, щоб обняти „акулу з Волстріту", Аверелла Гарримана, не викликає ніякої радости, а навпаки — насторожує до найбільшої обережности. І нема вже чого нині побоюватись, що будь-який західній державний муж може повторити помилки, що їх зробив той же Гарриман в 1944-му році, коли приготовляв у Москві Ялтинський договір і був одним з найближчих дорадників Д. Д. Рузвелта на тій злощасній конференції. Сьогодні таємна дипматія вже не може розпоряджатись долею народів без їхнього відома, бо на сторожі стоїть світова опінія, ворожа будь-якому угодівству.

Та й у переговорах в справі атомового договору американські делеґати не підходили з угодівських позицій. І хоч той договір далеко не досконалий, має аж надто багато хиб та криє у собі ризико, що большевики і це домовлення зламають, отже, воно взагалі не має й не матиме великого практичного значення, все ж треба його ратифікувати. Відкинення парляментом договору, що його підписали представники леґального уряду — дискредитує той уряд перед власним народом і чужим світом. Відкинення Сенатом Версальського договору, складеного у Парижі в 1919 р. при видатній участі през. Вільсона, стало для нього персональною трагедією, спричинило поважну кризу в Америці і не принесло ні їй, ані тодішній Европі ніякої користи. Бо коли ера Ліґи Націй закінчилась вибухом другої світової війни, то Америки не виминула конечність взяти в тій війні участь. Отож тієї тодішньої помилки Сенат не повинен повторити.

За всіма існуючими познаками — він її не повторить і атомовий договір таки ратифікує. На Сенатській Комісії для закордонних справ, де будуть зізнавати найвидатніші державні мужі, атомові знавці та високі військовики, будуть всебічно висвітлені проблеми атомового збросння та сподівання, що їх Уряд пов'язує з тим договором. В оцінці майбутніх перспектив переважають сумніви, диктовані скептицизмом. За всією вірогідністю той договір стане тільки ще одним епізодом у взаєминах між Сходом і Заходом. А що відкинення його Сенатом створило б тільки новий, зайвий міжнародний і внутрішньоамериканський заколот, треба його ратифікувати, не прив'язуючи до цього акту також надто великої ваги.

Реґабілітація повішених

Згідно з повідомленням пресової аґенції Ройтера, переданим із Праги і надрукованим в американських і европейських газетах 8-го серпня цього року, Найвищий Суд Чехословацької Республіки розглянув справу колишнього генерального секретаря чехословацької компартії Рудольфа Сланського, колишнього міністра закордонних справ ЧСР д-ра Клементіса і багатьох інших, що в 1952-му році були засуджені в голосному празькому показовому процесі до кари смерти. У вислідi цього розгляду вирішено провести „законну реґабілітацію" всіх чотирнадцятьох засуджених у названому процесі, з яких одинадцять зараз же після проголошення вироку повішено як зрадників, шпигунів і саботажників...

Подаючи вістку про цю посмертну „законну" реґабілітацію незаконно засуджених і повішених колись чехословацьких комуністичних провідників, офіційний орган компартії ЧСР „Руде Право" ствердив, намагаючись виправдати суддів Сланського й інших, що діяли вони на підставі наклепів і доносів „деяких офіційних керівників державної служби безпеки", які, мовляв, повидумували всі ставлені підсудним обвинувачення і навіть примусили їх признаватися до не поповнених „злочинів". Між тими офіційними керівниками „держбезпеки", що були спричинниками цього судового душогубства, в повідомленні „Рудого Права" названо конкретно колишнього заступника прем'єра і міністра оборони ЧСР д-ра Алексея Чепічку та колишнього міністра державної безпеки ЧСР Ладіслава Коприву, як тих, що „порушили соціялістично - ленінську законність у кримінальний спосіб".

Повідомлення про реґабілітацію комуністичних провідників, зліквідованих під час веденого по всіх сателітних країнах за вказівками „геніяльного Сталіна" терору, не є ніякою новиною. Про можливість реґабілітації Сланського, Клементіса й інших говорилось в ЧСР уже давно і, на вимогу партійних, особливо словацьких, кіл, деяких із повішених, як також засуджених до в'язничного покарання у 1952-му році, ще в червні цього року реґабілітовано по партійній лінії. Подібні реґабілітації повішених, розстріляних і закатованих по тюрмах та концтаборах відбуваються в Совєтському Союзі та й інших „народно-демократичних" країнах вже кілька років, і проведена тепер у ЧСР реґабілітація привертає до себе увагу хіба тим, що вона дуже спізнена і що вирішено її провести щойно після довшої внутрішньої боротьби.

Характеристичним моментом у реґабілітації Сланського, Клементіса й інших є те, що так само, як в Совєтському Союзі, проведено її в дуже схилий спосіб і лише частинно. Зокрема, ні державні, ні комуністичні партійні суди не притягають до судової чи іншої відповідальности тих, які несуть головну вину за здійснені вироки — повішення, розстріли й інші того роду „законні душогубства". В СССР головні спричинники кривавих масакр та екзекуцій і помічники Сталіна в їх проведенні не тільки ходять на волі, але й займають, включно із Хрущовим, високі становища в державному і партійному апараті. Так само не впав досі і не впаде, мабуть, волос з голови отим чехословацьким Чепічкам і Копрівам, яким судово доведено вину в беззаконному нищенні їхніх співпартійців. А найголовніше те, що всі ці реґабілітації не дають і найменшої ґарантії, що подібні, як у випадку із Сланським і Клементісом, „порушення соціялістичної законности" не повторяться в майбутньому.

О. Жданович

СЕРПНЕВИЙ ПАРИЖ

Париж. — Кожен репортер у серпні просто зобов'язаний написати щось про спорожнілий Париж. Це бо є характеристичне для Парижу явище — не знаю, чи яка інша столиця так пустіє на цілий місяць; а при тому Париж справді міняє своє обличчя.

У серпні виїздять дослівно мільйони людей з так званого великого Парижу, що його населення вже перевищує 9 мільйонів. А що цього року сотки тисяч працівників паризької округи мають уже 4 тижні платної відпустки, то пустіння міста тягнутиметься цілий місяць. Звичайно все замикалося десь від 1-го серпня, тепер же на тисячах крамниць і майстерень видніють написи: „Відкриваємо 2-го вересня". Коли виїздять клієнти, то їдуть і купці.

Між 1 і 4 серпня з Парижу відійшло 1 500 переповнених поїздів, автами виїздили люди також масово. На самій тільки автостраді, що йде на захід, за день 1-го серпня проїхало 40 000 машин. З одного лише залізничого двірця, з якого поїзди йдуть на південний захід, зокрема до Еспанії, одного дня виїхало 40 000 пасажирів.

Протягом кількох років помічається у Франції мода проводити вакації за кордоном. Це дійсно мода, бо факт, що ціни за кордоном нижчі, як у Франції, мало кого з французів досі зворушував. Французька кухня була для француза важливіша від грошей. Але молодь здеморалізувала старших, і тепер їдуть за кордон масово. Зрештою, у Франції не вистачає пристановища для всіх вакаційників. Одного тільки дня, того ж першого серпня, через один тільки граничний перехід до Еспанії, в Гандай, проїхало 12 000 автомашин. Такого ще справді не бувало, хоч два роки тому всі говорили, що кількість закордонних туристів в Еспанії побила всі рекорди. Два роки тому я особисто переконався, що значить знайти кімнату, навіть поганеньку, на Коста Брава.

Коли парижани виїздять, Париж заповнюється чужинцями. При всіх рекордах, що їх б'є туристичний рух, у зв'язку із зростом добробуту в Европі та збільшенням часу платних вакацій, кількість американців і навіть англійців у Франції меншає, чи, краще сказати — зменшується час їхнього перебування у Франції, зокрема ж в Парижі. Американські бо туристи рідко їдуть тільки до Франції, вони роблять „Юроп тріп", і в кожній країні затримуються на кілька днів. Статистика показує, що часу вони присвячують Франції менше, як досі.

Чому? Причини дуже прості: Франція — побіч Швеції — найдорожча країна в Европі. Готелі тут при високих цінах позбавлені комфорту, а до того є деякі дрібниці, яких не лише американці не хочуть терпіти: там не дають вам мила, і, коли ви приїхали увечері, то ляжете спати не вмившись, бо крамниці вже зачинені. В готелях освітлення таке погане, що читати просто неможливо. У той же час, далеко дешевші, модерні й гарно влаштовані пансіони та готелі в Італії і Еспанії, не кажучи вже про Швайцарію, Німеччину, Австрію чи Голляндію. Ця проблема починає поважно непокоїти Францію, і тому заговорили тут про кредити на модернізацію і перебудову готелів, про „перевиховання" власників та директорів готелів.

Бо загроза приходить і з іншого боку: в неймовірному темпі розвивається мода на таборування. Паркінґи за останніх три роки збільшилися втроє. І тому на Блакитному побережжі деякі готелі не мають клієнтелі, а касина зовсім порожні. Таке голосне касино в Жуан-ле-Пен цього року може збанкрутувати. Бо хто з табору піде до касина? Кожний танцюватиме там твіста при музиці з платівок. Та й шатро в баґажнику забирає місце валіз із суконками.

Але вертаймося до Парижу. Спорожнівши, він виглядає ненормально. Елісейські Поля нагадують Блюр Стріт у Торонті, де пішоход така рідкість, що кожне авто його перепускає з почестю... Зникли закохані пари, прикраса всіх паризьких парків, навіть підземної залізниці. Багато затишних вулиць перекопано, бо тепер саме час направи водотягів і ґазопроводів. У деяких дільницях майже не чути французької мова, її замінили англійська та німецька.

Замість закоханих пар, видно пари з плодами любови: вагітні жінки не пускаються ні до таборів, ні до забави над морем — вони воліють триматися ближче замовленого в клініці місця та ощаджувати гроші на майбутні закупи. Париж став прозаїчний, бо туристи вносять поспіх і дух практичности, діловости. Нема паризької леґкости у проводженні часу на бульварах чи кафе.

Проте є й свої плюси. Туристи заливають готелі, кафе, музеї і багаті вулиці, зчиняють гармидер під Айфелевою вежею чи на площі Нотр-Дам, але вони не знають тих закутків, що їх знають тільки парижани. І там тепер пусто. Отже, ваші улюблені кутики тепер тільки для вас, ви можете з ними поговорити беззвучно, сам-на-сам. Можете розмовитися з деякими пам'ятниками в чотири очі... У певних кварталах Париж належить вам.

Про тих, хто залишився, тут дбають, власне дбають про їх духові розваги. Пральні, щоб випрати білизну, не знайти тепер із свічкою, пекарню треба шукати на третій вулиці, а стригтися треба бігти на десяту. Але добра половина театрів і 85% кінотеатрів відкриті, а крім того відбуваються чудові імпрези для туристів, які мають час і гроші. Версаль розпочинає сезон своїх ночей, і в славному на ввесь світ королівському парку грають при кольоровому освітленні тисячі водограїв, створених найкращими майстрами передреволюційної епохи.

Число подібних імпрез зросло неймовірно, і одна з найкращих в цьому сезоні зовсім нова: феєрія світла на архітектурі й вітражах Нотр-Дам.

Коли ви проходите попри якийсь паризький двірець і бачите, як таксівкарі змагаються за місце, щоб висадити пасажирів, то виносите правильне враження: Париж виїздить і думає тільки про вакації. Думають про вакації наступного року навіть ті, які щойно повернулися.

А над усім цим висить хвилюючий подих головокружних світових подій. Зменшені щодо кількости сторінок часописи таки мають що писати і зовсім не потребують ніяких „огіркових вигадок".

І ці події додають цього року окремого запаху паризькій серпневій атмосфері. Але це вже окрема тема.

Зенон Стефанів

КОРПУС МОРСЬКОЇ ПІХОТИ

Озброєні сили З'єдинених Держав Америки складаються, — як це пояснює найновіший військовий словник ("A Dictionary of United States Military Terms," prepared by the Joint Chiefs of Staff, 1963) — із п'яти основних компонентів — родів військ. Це є: (1) наземні або суходільні війська, або коротко — армія (U.S. Army), (2) військово-морські сили, або військово-морська фльота (U.S. Navy)), (3) військово-повітряні сили, або військове летунство (U.S. Air Force), (4) корпус морської піхоти (U.S. Marine Corps) і (5) війська прибережної охорони (U.S. Coast Guard). Цей п'ятий компонент під час миру не входить до складу збройних сил і підлягає департаментові фінансів, а не оборони. Тільки з проголошенням загальної мобілізації (M-day) автоматично включається до системи збройних сил, як частина військово-морської фльоти.

Американська морська піхота, організацією якої займемося ближче, починає свою славну бойову традицію від 1775 року. Цей рід війська, із виробленим особливим esprit de corps, похвально визначається в усіх війнах, що їх провадили ЗДА, воюючи пліч-о-пліч з армією і фльотою, своїми бойовими посестрами.

Чисельний стан американської морської піхоти найбільший у світі, більший навіть від усіх разом взятих, збройних сил деяких держав. Теперішній стан корпусу становить приблизно 200 тис. осіб, в тому числі біля 18 тис. старшин. У 1945 р., останньому році війни, в складі Корпусу було 474,680 війська, в тому числі 37,067 старшин.

Морська піхота, своїм спеціяльним вишколенням, як також і організацією, підготовлена до ведення подвійних бойових операцій — комбінованих земно-водних або амфібійних, як також виключно наземних. Морська піхота має також означення амфібійної піхоти. Загально, коли мова про амфібійні війська, скажемо, що це суходільні, морські і авіяційні з'єднання, вишколені для ведення амфібійних операцій. У військовому розумінні амфібійними операціями звуться наступальні дії з моря на кораблях, десантних човнах і літаках, виконувані в першій мірі морською піхотою, що має за мету зайняття ворожого узбережжя. З хвилиною, коли берег здобутий і надмор'я закріплене, — починається вже наземна операція.

Корпус морської піхоти очолює командувач — чотиризірковий генерал, призначений на це становище Президентом держави, звичайно на 4 роки. Він безпосередньо підлягає секретареві військово-морських справ, тісно співпрацює із шефом морських операцій, оскільки два великі з'єднання морської піхоти (Fleet Marine Force) включені до обох найбільших американських фльот — атлантійської і тихоокеанської. Командувач Корпусу входить також до ради об'єднаних шефів штабів збройних сил — в справах, що стосуються морської піхоти. Заступник командувача є одночасно шефом штабу корпусу, окрема головна кватира із штабовими відділами і адміністративними службами і управліннями є допоміжним органом командувача цього роду війська.

Під теперішню пору Корпус морської піхоти, подібно як і інші роди американських збройних сил, — якнайкраще підготовлений для кожного типу війни. Три піхотні дивізії (Marine Division) і три авіяційні бриґади (Marine Aircraft Wing) становлять ядро бойової організації корпусу. При цьому треба відмітити, що дивізії морської піхоти організаційно дещо відмінні від армійських дивізій, — в них задержана полкова система і чисельний стан дивізій морської піхоти більший, еквівалент: 1 до 1½.

Дивізія складається з трьох полків, полк із трох батальйонів — по чотири стрілецькі сотні та булавно-допоміжної сотні в кожному.

Бойові групування бувають такі:

1.) Експедиційний загін морської піхоти (Marine Expeditionary Unit — MEU) — піхотний батальйон (Battalion Landing Team), що є основним бойовим елементом дивізії, і авіяційна ескадрилья (Aircraft Squadron); стан батальйону— 65 старшин і 1 535 рядовиків, командир — полковник або підполковник.

2.) Експедиційна бриґада морської піхоти (Marine Expeditionary Brigade — MEB) — піхотний полк (Regimental Landing Team) і авіяційний полк в складі 3 ескадриль (Aircraft Group), — бойовий стан полку 230 старшин і 4,470 рядовиків, командир — бриґадний генерал або полковник.

3) Бойовий стан дивізії виносить 18,717 осіб. По включенні до дивізії авіяційної бриґади, як також частин бойової піддержки, як танки, важка артилерія, інженерні відділи, амфібійні технічні засоби тощо, формується велике з'єднання, що творить вже експедиційний корпус морської піхоти (Marine Expeditionary Force — MEF). Бойовий стан — 35 до 38 тис. Командує генерал-поручник.

Три авіяційні бриґади морської піхоти мають 960 літаків і гелікоптерів, в тому 30 відсотків транспортових, що можуть перенести 4 до 4,500 бойовиків одночасно. В цьому летунстві служить 4,530 старшин і 28 тис. рядовиків.

Бойові групування морської піхоти виступають не тільки в координації з фльотою в типових амфібійних операціях, але часто включається їх до армійських з'єднань, де виконують вони своє завдання як добірні ударні частини, або можуть бути вжиті для спеціяльних місій. Про це свідчать приклади із дій морської піхоти під час другої світової війни, війни в Кореї, а також і в післявоєнному періоді.

Вояки корпусу морської піхоти, крім підготови до бойових завдань, виконують ще охоронну службу на морських базах, охороняють морські наземні споруди, установи та устаткування, як теж закордонні американські державні представництва.

ЗГАДУЮЧИ ПРОКЛЯТИЙ 1933-ий...

БРАТОВІ

У рани сніжі і глибокі
Тупим встромляє хтось ножем,
Коли згадаємо з тобою
Минуле, рідне і — чуже...

Коли згадаємо, що їли:
Як кусень хліба в двісті грам
Ми мотузочками ділили
З тобою, брате, пополам;

Як кукурудзяне зернятко
Ловили ложками в „борщі",
Як мати плакала, а батько
Вставав з-за столу і мерщій

Виходив, згорбившись, із хати,
Сідав на призьбі під вікном,
Щоб сліз своїх не показати
Голодним дітям за столом;

Як кровожадно-озвірілі
На „чорнім вороні" кати
До хати нашої влетіли...
З тих пір не бачив батька ти.

Потім — війна... вогонь надії,
А після — знову розпач, гнів...
Згубили все ми, тільки мрії
Про Рідний Край та безліч снів

Ми пронесли тими шляхами,
Які нас знову приведуть
Туди, де нині кров ріками,
Де сльози без кінця течуть,

Туди, де ти колись родився,
Де батька рідного згубив,
В той край, що нам так часто сниться
— В країну вільних козаків!

ІВАН ОВЕЧКО

Дворічні роковини внутрішньо-берлінського муру пригадали терор комунізму

Берлін. — 13-го серпня 1961 року зігнані із Східнього Берліну мулярі й будівельні робітники здвигнули під терором і „охороною" східньо - німецької „народної" армії впродовж годин вздовж 28 миль кордону — мур, що його згодом щораз поправлювано та наїжувано дротяними заставами й стежними поліційними вежами, яких тепер є 124. Той мур здвигнули комуністи, щоб зупинити постійний відплив людей із Східньої Німеччини, в тому числі молоді, кваліфікованих робітників та інтелектуалів, що не тільки політично дискредитувало східньо -німецький режим, але й розхитувало економіку Східньої Німеччини. Все ж, і за той останній дворічний термін коло 16,500 чоловіків, жінок і дітей таки втекли із Східнього Берліну та Східньої Німеччини на захід, відділеної від Сходу 830-мілевим кордоном. Однак поруч із цими щасливцями — десятки осіб згинули від комуністичних куль при невдачних спробах втечі. Безпосереднім наслідком здигнення внутрішньо - берлінського муру, було примушення 53,000 східньо-берлінських робітників, що доїздали щодня на працю до Західнього Берліну, перейти на гіршу й гірше платну працю під комуністичним режимом. Також 1,500 студентів мусіли покинути високі школи в Західньому Берліні. Коло 10,000 західніх берлінців втратили в Східньому Берліні свої сади й доми. 12 000 східньо-німецького війська і поліції стережуть внутрішньо-берлінськонго муру. Вся західньо - німецька преса відзначила ті сумні роковини антикомуністичними статтями. Зокрема антикомуністичні маніфестації відбулись в Західньому Берліні.

● Між Японією і Південною Кореєю закінчуються переговори про „мировий договір і нормалізування взаємин. У Токіо перебуває від довшого часу південно-корейський міністер закордонних справ Кім Йонг Шік, який переговорює з японським міністром закордонних справ Масайоші Огірою. Корея була свого часу під японською окупацією і тому там дотепер неприхильні до японців настрої, проте відносини змінилися і вимагають співпраці обох країв.

Олекса Грищенко

МОЇ ЗУСТРІЧІ Й РОЗМОВИ
З ФРАНЦУЗЬКИМИ МИСТЦЯМИ

(XXI)

Французьке означення „ля теню" було для Сеґонзака найглибшим мистецьким гаслом. Без „ля теню", твердив він, немає картини, — вона позбавлена одности і вальорів. Під час малювання, казав він, маляр повинен керуватися тією „ля теню" так, як Сезан своїм „смаком", а Фрієз — „світлом". На жаль, „ля теню" важко передати українською мовою, основне значення цього виразу є сильна, впевнена постава, „ля теню" в поєднанні з вершником означає силу і впевненість, з якою він тримається в сідлі.

Проте, недовго візія темних настроїв тримала Сеґонзака в своїх обіймах. Його, як і багато інших мистців, спокусив світло-сонячний південь, одвічно гарячий, оптимістичний. Тож Сеґонзак змінив не тільки кольорит і освітлення, а й техніку виконання, покинув густу пасту фарби і ніж. Виставка в ґалерії Барбазанж при площі Філіп де Руль, де маляр показав нові праці із Сен Тропе на Рів'єрі (де він спорудив свою віллю і студію), показала, як то сама природа, підсоння, саме повітря діють на душу мистця, на увесь його мистецький апарат.

Від часу пропам'ятної виставки в Осінньому Сальоні я досьогодні не зірвав зв'язків з Сеґонзаком. Бачився і бачуся з ним кожного разу, коли приїжджаю до Парижу. Постать самого Сеґонзака, людини аристократичного походження, можна легко пізнати скрізь, у натовпі Сальону, на вулиці чи бульварі. Невисокого росту, кріпко збудований, бездоганно одягнутий, по-англійськи тонко поголений, кокетливо затягнута краватка. Завжди свіжий, з упевненими руками, жив і працював на підпаризькій околиці. Перші його слова зраджували всі його наміри й енерґійну активність, він наперед знав добре, що треба сказати в кожному випадку. Всі свої пляни наче носив у своїм капелюсі-борсаліно, зверху трохи прим'ятому і насадженому солідно на кріпку голову. Чесний, щирий у поведінці, щирий і в малярстві.

Те, що додавало Сеґонзакові сили, незалежности, гоноровитої амбіції — це була його особиста фортуна, що трималася його від самого початку його мистецької кар'єри. Не диво, що він не раз гордовито відповідав колекціонерам: „Бажаєте мати мій образ? — Зверніться до мого маршана".

Свою творчу працю Сеґонзак чітко поділив на три групи: малярство олійне, акварелю і ґравюру. Його акварелі більше скидаються на олії, так вони насичені почерком туші, так вони запрацьовані і перевантажені водною фарбою. На двох повних ретроспективних виставках у ґалерії Шарпантьє в 1950 і 1960 р. можна було оглянути цей його подивуґідний доробок у тих техніках. Щодо оцінки його творчости, то вона не одностайна: одні за його малярством, другі — за ґравюрою. Тут він, кажуть, неперевершений, оригінальний майстер.

Незалежний, гоноровитий Сеґонзак скрізь поміж колеґами уважається за милого, доброго побратима. Коли я збирав „лепту" для нашої бідолашної Соні Левицької, яка помирала на 56-му році свого життя в монтмартському шпиталі, Сеґонзак радо відгукнувся. Він не є ні заздрісний, ні злий.

До речі: два роки опрацьовував знаменитий Даніель Жакоме репродукції моїх акварель для моєї книги про Царгород. Це його батько перший винайшов техніку т. зв. пошуарів. Безліч разів їздив я в Отей наглядати роботу, вказував точніше фарби і тон для кожної акварелі. Часто при мені Жакоме виправляв відбитки акварель Сеґонзака для монографії про нього, виданої книгарнею Флюрі при бульварі Сен Жермен. Сеґонзак одверто признавався Поволоцькому: „Книжка Грищенка про Царгород вийшла куди краще, ніж моя". На це мені Жакоме при нагоді завважив: „Бо Сеґонзак до мене навіть носа не показав"...

У нашому світової слави кварталі, при вулицях де Сен, Сен Жермен де Пре, Бонапарт, ми нерідно стрічалися з Сеґонзаком в антикварних крамницях. Він збирав улюблених майстрів — Будена, Коро, барбізонців, я ж вишукував рами. Та він збирав не тільки тих майстрів. Якось під час моєї ретроспективної виставки в замку-музеї в Кань я заскочив до нього із моєю афішею з кольоровою репродукцією моєї картини „Нью-Йорк", що була на виставці. „Як це до речі, — сказав Сеґонзак, — я збираю афіші. Прекрасно, Грищенко, ваша афіша знаменита, літери також!"

У червні цього року, приїхавши до Парижу, хотів я його відвідати в його помешканні при вулиці Бонапарт, але не застав — він саме виїхав на південь, до Сен Тропе. Зате того самого дня попав у нашому кварталі до одної ґалерії при вулиці дю Фур на виставку ґравюр Сеґонзака, п.н. „Париж, бачений Сеґонзаком". Тут я ще раз мав нагоду застановитися над питанням, в якій ділянці він кращий майстер — в олії чи ґравюрі?

ХАІМ СУТІН
(Chaim Soutine — 1894-1944)

В 1937 р. консерватор паризького міського музею Петі Пале — Раймон Ескольє дав мені доручення влаштувати під моїм проводом чергову збірну виставку в його музеї. Виставка мала відбутися в амфіляді заль на долині музею, що виходить на Елісейські Поля. В мистецькому житті великого Парижу Ескольє грав, і грає й досі, не зважаючи на свої високі літа (йому понад 80), визначну ролю. Надзвичайно активна людина: письменник, мистецтвознавець, критик. Організатор колосальних виставок — сучасних французьких майстрів, старих італійців, мистців барокко. Перед директорством у Петі Пале був кустосом музею Віктора Гюґо. Тоді то я його й пізнав. Він незвичайно мило прийняв мене у себе в старовинному домі на набережній Сени. Захопився моїми „Двома роками в Царгороді", написав широку статтю про ту книжку у впливовій „Ля Депеш де Тулюз". „Ви не повірите, — казав мені один видавець, — як він любить ваші царгородські акварелі!" До речі, завдяки Ескольє комісія, в яку входив, крім нього, директор мистецтва Паризького Магістрату (Отель де Віль де Парі) П'єр Дарас і критик Водуає, закупили з виставки в ґалерії Друє мій „Толедський міст" до музею Петі Пале.

Д-р Роман С. Голіят

ЦІННИЙ ВКЛАД В УКРАЇНСЬКУ ПРАВНИЧУ НАУКУ

проф. д-р Юрій Панейко

Заходами Української Вільної Академії Наук в Німеччині появилася саме з друку вже давніше заповіджена праця п.н. „Теоретичні основи самоврядування" пера проф. д-ра Юрія Панейка, кількакратного ректора УВУ та одного з передових знавців науки адміністрації й адміністративного права. Твір цей, безперечно, збагатив українську правничу науку, він входитиме до її фонду як один з найкращих підручників науки про місцеву державну адміністрацію. Автор, відомий уже читачам „Свободи", не зважаючи на свій вік і стан здоров'я, доложив усіх зусиль, щоб на 194 сторінках передати новому поколінню не тільки своє суто теоретичне знання, але й знання, яке випливає з власного довголітнього досвіду в адміністративної практики. Тому можна йому, дбайливому і улюбленому вчителеві української академічної молоді, бути тільки вдячним за цей вклад в розвиток української наукової думки.

Проф. Ю. Панейко поділив свою працю на дві частини. У першій він розглядає історичний розвиток самоврядних інституцій і передусім ту добу, яка кристалізувала на европейському континенті його ідею та створила підстави до сучасного його вияву. До уваги тут приходять передусім такі країни як Франція, колишня Прусія та Англія. Саме в цих трьох країнах проявилися відмінності, які так чи інакше вплинули на формування і розвиток льокальних стосунків на цілому европейському континенті.

Друга частина праці присвячена чисто теоретичним питанням. Докладної аналізи зазнає політичний і правничий аспект самоврядування, виловлення суттєвих його елементів, проблема нагляду над самоврядуванням, обговорення впливу виборчих систем на фаховість у самоврядуванні та коротке з'ясування основ нетериторіяльного самоврядування.

В основному авторові йдеться про винайдення правного поняття самоврядування, що, коли зважити на дотеперішні наукові досліди різних авторів, змішувані нерідко з політичними тенденціями, не є надто легкою справою. Завдяки скрупулятному і об'єктивному вивченні всіх чинників, що впливають на формування цієї інституції, проф. Панейко дає на стор. 127 таке визначення самоврядування: є воно „спертою на приписи закону здецентралізованою державною адміністрацією, виконуваною льокальними органами, які ієрархічно не підлягають іншим органам і є самостійними в межах закону і загального правного порядку".

Головним предметом науки про самоврядування є громада. Її стосунок до держави, до органів правління, її місце в побудові державного організму, займали постійну увагу учених - правників і практичних політиків. Всі важливіші голоси знаходять у праці узглядненя і критичну оцінку (використано тут багату німецьку, польську, французьку, англійську та російську літературу).

Автор віддає належне політичному характерові самоврядування і доказує, що з цього погляду здефініювати його неможливо, поскільки політичні його прикмети зазнають постійних змін, залежно від часу і місця. Інакше є з правною суттю самоврядування. Не зважаючи на протилежні твердження деяких теоретиків (напр. О. Маєра) устійнення такої дефініції є можливе. З правного становища істотним для самоврядування є виконування державної адміністрації і децентралізація цієї адміністрації.

Хоч твір проф. Панейка присвячений, здавалося б, чисто фаховій правничій темі, він читається легко і нефахівцями. В ньому читач знайде безліч проблем загальнополітичного значення, з якими зустрічаємося в нашому щоденному житті. Так, напр., тут широко потрактовано проблему французької демократії, досягненнями якої автор не дуже захоплюється. На стор. 32 він пише: „Лібералізм висуває на чолове місце своїх політичних цілей одиницю з її інтересами; демократія, навпаки, спихає цю одиницю до маси народу і, складає інтереси одиниці в жертву інтересам більшости". Знов же на стор. 33 читаємо: „Одиниця в демократії є тільки рівновартним механічним атомом, а народ — масою. В демократії панує неорганізована маса, яка визнає не індівідуальність груп чи одиниць, а тільки безоглядну рівність усіх".

Цікавим є спостереження автора щодо централістичних тенденцій демократії. Це він ілюструє прикладами з Франції. Тяготіння демократичних урядів Франції до централізації, масова урбанізація, замість того, щоб надати громаді більші права і в цей спосіб заохотити широкі верстви населення до участи в державній адміністрації, — довели цю країну до кількаразової вже повоєнної кризи.

При обговоренні проблеми нетериторіяльного самоврядування, автор на стор. 170 висловлює, напр., таку думку: „Солідарність суспільних груп є сама в собі великою соціяльною і моральною силою. На неї дехто хоче сперти новий суспільний порядок. Цінну штайнівську думку громадського виховання через усамостійнення комунальних об'єднань хочуть перенести на професійні, економічні і культурно-духові об'єднання і притягнути до суспільної праці для загального добра всі продуктивні сили кожної групи інтересів".

Автор цих рядків звернув особливу увагу на повищу цитату праці проф. Панейка, бо саме в нашій добі, коли шаленим темпом наступає автоматизація людської праці, головно в ЗДА, людина починає щораз більше тікати від суспільних обов'язків, що наглядно вже видно як в американському, так і в українському громадському життю. Науковий підхід проф. Панейка, спертий на досвіді знавця адміністративного права, міг би бути ключем і дороговказом для всіх тих, кому на серцю лежить справжнє державне будівництво.

Проф. Ю. Панейко уважає, що самоврядування, як здецентралізована державна адміністрація, має важливе політичне значення для побудови та дії кожної державної організації. Він висловлюється за тим, щоб такому самоврядуванню надати широку самостійність, що, очевидно, не виключає розумної контролі. Зокрема сильний натиск кладе автор на потребу фахового і етичного адміністративного персоналу, бо без нього і найкращі правні норми будуть на практиці безвартісними.

Праця закінчується коротким резюме німецькою мовою та багатим іменним та предметним показником.

Немає сумніву, що з появою на книжковому ринку цієї цінної праці скористають в першу чергу великі кадри українських правників в ЗДА та всі ті, хто виконує громадсько - політичну працю. Хочеться вірити, що профес. Юрій Панейко доложить всіх сил, щоб на дуже а дуже мізерний український науково-правничий книжковий ринок дати свою наступну працю про науку адміністрації, потреба якої може не всіми є усвідомлювана, але насправді пекуча.

Стрийський Андрій

ПЕРЕД З'ЇЗДОМ СТРИЙЩИНИ

(1)

Добре зроблено, що до участи в з'їзді 17 і 18 серпня запрошено крім Стрийщини також колишніх громадян Болехівщини, Долинщини, Жидачівщини, Журавенщини, Миколаївщини та Сколівщини. Околиці ті гравітували до Стрия організаційно, економічно і політично, і давно належали до Стрийщини, коли стрийським старостою був Іван Соб'єський, поки став польським королем. Тодішня Стрийщина сягала від Бескиду по Миколаїв над Дністром. І добре діється, що влаштовуємо регіональні з'їзди. Це ніякий льокальний патріотизм, а корисна праця. Так залишаємо грядучому досліднику історії матеріял до цілости Галицької Волости.

Незалежно від рефератів на з'їзді та статтей в альманаху, не зашкодить подати маркантніші прізвища з тих околиць, чим поможем авторам пригадати і інших, бо думка думку в'яже.

Почнемо від Болехівщини. Автор статті пригадує собі родину Фуровичів та радника Русина. У Фуровичів гостив сотник Дмитро Вітовський, коли Болехівщина приймала УССтрільців по якомусь святі в 1916 році. Під Болеховом звели УСС в 1915 році переможний бій, коли рівночасно легендарний сотник Цяпка брав зі своєю сотнею сусідній Гошів. Зложилось так, що з колишніх борців за Болехів по війні о. Шепітко став ігуменом Гошівського монастиря, а інший УСС — Богдан Гарасимів був доктором-лікарем в Болехові. А коли ми при Гошівському монастирі, то треба додати, що його підземелля звидів Іван Франко в товаристві свого провідника Андрія Кігічака з Голобутова, студіюючи терени акцій до повісти „Петрії та Довбощуки". Був тоді ігуменом незреформований ще Василіянин о. Тшебінка, який був би нікого в підземелля не впустив, тільки допомогли молоденькі братчики, які довідались, що це Франко.

Долинщина мала ту честь, що в її межах находилось шпиталь, власність і місце відпочинку нашого князя церкви, Митрополита гр. Шептицького. Але мала Долинщина і непрошеного гостя, кол. президента Польщі Войцеховського, який як непрошений опікун тих земель не приїхав офіційно, а у великій тайні, і то вночі. Зі збудованої спеціяльно трибуни його на-гнаного вже до сайна місцеві ведмеді, і вночі від'їхав. Видала Долинщина патріотичні роди Войдуників, Грабовецьких та Мацевичів і революціонерів - провідників, як Осип Бойдуник, Степан Бандера, то Володимир Горбовий. В Долині осів зі Стрия адвокат д-р Олекса Дерещ, який побіч загальною національною роботою піклувався „Рідною Школою". Перед смертю вже тут в Америці написав кілька оповідань високої літературної вартости, які друкувала у „Свободі". При залізничій лінії в Долинщині, від сторони Карпат, стояла в приватному городі могила Юліяна Насальського, видавця популярних книжечок для народу.

Про Жидачівщину автор багато сказати не може, але пам'ятає прізвища сестер Даниловичівних, які виступали на сцені з аматорським театром УСС, і в п'єсі „Перелетні птахи" грали з Маріяном Крушельницьким. Театр приїхав з Вишколу в Надітичах.

В Журавенщині автор не був ніколи, але побував в Миколаївщині, коли там УСС відбували пруський перешкіл. Там посвячував Митрополит Андрей Шептицький Українським Січовим Стрільцям в 1917 р. прапор. Славні були „миколаївські копачі", які горшки свого виробу — звані „сивики" сплавлювали Дністром аж до Молдавії, а родини Сколоздрів колись чумакували. В сусідніх Верені стояв дуб, біля якого служив Служби Божої Богдан Хмельницький, коли його штаб стояв у Верені при облозі Львова. Навіть розвідчеський присілок звався „Табір". Там гостював на приходстві І. Франко, коли вивчав терени Тухлі до повісти „Захар Беркут". Тут проживала родина Устияновичів, з яких Антін, відомий був як декляматор на національних академіях м. Стрия і в інших містечках. В Сколім вів адвокатську канцелярію д-р Евген Петрушевич, пізніший Диктатор Галичини. На національній ниві гідно його заступав адвокат д-р Долинницький, син радника віденської апеляції, який помер недавно у Відні на 101 році життя. З найновішої генерації належить згадати тоді ще адвокатського концепієнта Миколу Цепка, який перевів успішно страйк наших людей, робітників в лісах барона Гредля. Він улаштував в Сколім великий косоперативний з'їзд, але так його польська влада почала за це переслідувати, що мусів переїхати на працю до Львова. Але мало Сколє щастя і до релігійних — національних працівників, як о. сов. Мосора, о. катехит Микола Притуляк, який як опікун цвинтаря на Маківці, постарався про вмурування пропам'ятної таблиці поляглим на Маківці, в притворі церкви в Тухлі, але і виратував цвинтар на Маківці, який хотіли перекопати поляки. Сколівщина видала відомого інженера - гідравліка Німатеру, який запляновував кілька регуляцій рік в Стрийщині і навіть Сяну. В Сколівщині уродився феноменальний бас (четвертий в Европі), Бобанич, який помер на Великій Україні на тиф, в рядах УГА. Та і славний співак Дідур, це наш бойко, жаль, що скінчив несливно, коли перейшов до поляків. Має Сколівщина на своєму терені і суміну, історичну пам'ятку від Демнею — гробницю князя Святослава, якого осліпив Ярополк.

Історію тих околиць переповідають з вітром верхи лісів Бескиду, шумить про них у місячні ночі і річка Опір, де купався колись Іван Франко, але дещо почують про це і гори Кетскіл, коли говоритимуть про це доповідачі.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

УКРАЇНСЬКІ ПЛАСТУНИ ВЗЯЛИ АКТИВНУ УЧАСТЬ У СКАВТСЬКОМУ ДЖЕМБОРІ

Маратон. — Невелика, але славна в історії місцевина Греції Маратон, яка тисячоліття жила в забутті, нараз оживилася, її поля зароїлися тисячами людей у мундирах пластунів світу. 1-го серпня відкрилося тут 11-e світове Джембоі. На Джембореі приїхали делегації скавтових організацій різних країн, разом понад 13.000 осіб, і за кілька днів на Маратонських полях виросло ціле місто більших і менших шатер. Між делегаціями не бракує також і української.

Українська делегація на 11-те Джемборі складається з таких членів: пл. сен. Микола Свитуха, референт міжнародних зв'язків Головної Пластової Булави — голова, пл. сеньйорки Ганна Коренець, член ГПС, о. Богдан Смик, капелян українських пластунів із ЗДА, д-р Атанас Фіголь, голова Ділової Комісії Джемборі — члени. Склад пластових властей українського пластового табору на 11-ому Світовому Джемборі такий: команда: пл. сен. Атанас Фіголь — комендант, пл. сеньйори Т. Данилів, Б. Кордюк та І. Мриц (лікар табору) — члени Команди; в команді Б. Кордюк і Т. Данилів очолюють відділ преси, інформації та зв'язків. Булава: ст. пл. Андрій Ребет — бунчужний, ст. пл. Іреней Юрчук — заст. бунчужного, пл. сен. Роман Дубіль — інтендант, пл. сен. Ярополк Зубенко — технічний референт.

В таборі є три гуртки: „Бористен", „Херсон", і „Одеса". Гуртковим „Борестена" є пл. розв. Ігор Мисько, „Херсона" ст. пл. Зенон Цибик і „Одеси" пл. розв. Ігор Рій. Хорунжим табору є ст. пл. Марко Заяць.

В таборі Джемборі є 35 українських пластунів з чого 6 пластунів з Англії, 13 із ЗДА, 1 з Канади і решта з Німеччини. В число 35 включені також пластуни - сеньйори. Від самого початку Джемборі українські пластуни активно включилися в його життя. Табір взяв організовану участь у святочному відкритті Джемборі 1 серпня ц. р.

Танцювальна група табору виступила на вечорі „Талент-О-Рами" з українськими танцями, а ввечері 3 серпня на табровому вогнику підтабору Платея. Обидва виступи пройшли з великим успіхом, збільшуючи заінтересування нашою групою.

Табір підготовив виставку українського народного мистецтва, яку відкрито в неділю, 4 серпня. Цього ж дня о. Б. Смик, капелян українських пластунів Америки, відправив Службу Божу, а також Панахиду за погиблих у летунській катастрофі філіпінських пластунів. Того самого дня делегації українського табору брали участь у католицькій Службі Божій для цілого табору й такій самій православній Службі Божій. На цій останній були також делегати вірних із арабських країн; ці поодинокі делегації відспівали „Господи Помилуй" за погиблих філіппінців у своїх рідних мовах.

Український табір відвідали гості — пластунки із-за океану, які тепер є на відпустці в Европі: Ганка Коренець, Галина Хамула, Іванна Стойкевич, Мотря Мілянич, Галина Качмарська, Леся Панасюк, Леся Масюк, Віра Бобинська, Ірина Любчак з мужем та Люба Абрамюк.

Через своїх поодиноких референтів Команда веде роботу на пресово-інформаційному секторі.

Короткі вістки

● В ізраїльському парляменті відкинено внесок комуністів і лівих соціялістів, щоб Ізраїль взяв у свої руки ініціятиву для створення із Середнього Сходу безатомової зони та щоб заборонити ввіз на Середній Схід будь-якої атомової зброї. Прем'єр Леві Ешколь заявив, що Ізраїль є за загальне міжнародне роззброєння, але поки Ізраїлеві грозить знищення від довкільних арабів, він не може відмовлятись від будь-якої зброї, що могла б йому пригодитись.

● Стейтовий сенатор в Ню Йорку Едвард Спіно домагається, щоб авта продукції 1964-го року обов'язково мали охоронні пояси. Дотеперішній стейтовий закон вимагав, щоб ці пояси обов'язували аж від 1965-го року. Подібні закони є і в деяких інших стейтах.

● Департамент Праці стверджує, що в першій половині 1963-го року число працівників, які мусіли страйкувати, було найменше від закінчення другої світової війни. Страйкували в тому часі 540.000 робітників.

● Сенатор Клінтон Андерсон опублікував листи, з яких виходить, що СССР хоче співпрацювати із ЗДА в справі дослідів Місяця.

● Британський прем'єр Мекміллен, який наприкінці минулого тижня був з відвідинами в Гельсінках у Фінляндії, заявив, що становище британського міністра закордонних справ вимагає такої фізичної і нервової натуги, що вона „вбиває" кожного міністра. Та праця „вкінчила на смерть" Ернеста Бевана протягом трьох років та мало не вбила Антоні Ідена і тепер Мекміллен боїться за здоров'я і життя лорда Гюма. Мекміллен навів приклад, що о 2 годині вночі дзвонять до міністра закордонних справ з Об'єднаних Націй в Ню Йорку, запитуючи його, як має голосувати британський делегат у справі, — про яку той міністер взагалі ще нічого не знав.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 20.

Н. Мандруски, Мейплвуд	30.00	Т. Ковбасюк, Клівленд	1.00
В. Варагура, Бронкс	10.00	М. Грицик, Дітройт	1.00
Д-р М. Наболотний, Скокі	9.00	В. Кричка, Цицеро	1.00
К. Водичарчук, Ню Йорк	5.00	М. Усик, МкКіспорт	1.00
Я. Трембач, Кенора	5.00	М. Стеблинська, Ф. Вілймс	1.00
Н. Дроботій, Ню Йорк	5.00	С. Шірас, Ню Гейвен	1.00
В. Миколаївський, Квібек	4.00	З. Доманчук, Монтреал	1.00
П. Добош, Питсбург	4.00	К. Балінський, Монтреал	1.00
І. Городник, Четгем	3.00	Ю. Савдик, Монтреал	1.00
К. Бігус, Торонто	3.00	В. Голинський, Бостон	1.00
М. Токар, Рочестер	3.00	Д. Олійник, Амстердам	1.00
В. Залуля, Ланір	3.00	Л. Намака, Гедлей	1.00
М. Врихович, Монтреал	2.65	С. Дубневич, Судбюрі	1.00
Д. Т. Лазар, Дітройт	2.10	Т. Гелемей, Нюарк	1.00
Е. Рак, Л. Ай. Сіті	2.05	З. Полоз, Оттава	1.00
Н. Паранця, Торонто	2.00	М. Дорош, Торонто	1.00
М. Гайдар, Ст. Пол	2.00	М. Лисий, Порт Артур	1.00
К. Ірза, Торонто	2.00	Б. Олейчак, Ребіна	1.00
К. Луцич, Вілкс Бері	2.00	Я. Головчак, Джерзі Сіті	1.00
М. Велцій, Стетен Айл.	2.00	М. Калакура, Нюарк	1.00
О. Костюк, Мін.	2.00	М. Хоменушко, Ірвінгтон	1.00
І. Миротинський, Торонто	2.00	о. К. Довленко, Гібсонія	1.00
А. Морозовський, Розелл	2.00	Я. Мартинюк, Літл Фолс	1.00
В. Гапяк, Кітімат	2.00	І. Дацишин, Літл Фолс	1.00
О. Дмитріюк, Боффало	2.00	В. Бачинський, Бостон	1.00
Д-р Т. Парфинович, Боффало	2.00	М. Фліс, Ню Йорк	1.00
А. Лісікевич, Воррен	2.00	О. Осередчук, Лівіттавн	1.00
М. Рейнюш, Бренфорд	2.00	П. Гадач, Філя.	1.00
Н. Тимчук, Філаделфія	2.00	О. Білинський, Когус	1.00
А. Корбяк, Гемтремк	2.00	І. Мулика,	1.00
І. Микитка, Едісон	2.00	В. Шеремета, Нюарк	1.00
Д. Володюк, Флашінг	2.00	Д. Киблюк, Малва	1.00
П. Кос, Акрон	2.00	Г. Семочко, Вайнфілд	1.00
М. Мелон, Тарентум	1.50	М. Попик, Дітройт	1.00
С. Петрик, Шикаго	1.00	Л. Макогін, Парма	1.00
А. Кілиса, Форествіл	1.00	Х. Макогін, Парма	1.00
П. Кость, Арлінгтон	1.00	М. Коцюбінський, Феніксвіл	1.00
Ю. Мірчук, Ла Пуанте	1.00	Д. Лукиник, Вунсакет	1.00
о. П. Стельмах, Ню Йорк	1.00	А. Захарків, Валтз	1.00
О. Боровський, Нюбург	1.00	Ю. Макогін, Парма	1.00
Е. Дзюків, Ван Кеган	1.00	А. Кецко, Рочестер	1.00
І. Щерба, Боффало	1.00	І. Деревяний, Вайтстон	1.00
Н. Бродич, Честер	1.00	М. Патроник, І. Гейзелкрест	1.00
І. Шевчук, Трентон	1.00	І. Тарнавський, Ірвінгтон	1.00
Л. Курилко, Трентон	1.00	О. Прокопишин, Шикаго	1.00
О. Коцьобка, Пітсвіл	1.00		

†

В глибокому смутку повідомляємо Рідних і Приятелів, що в п'ятницю дня 9 серпня ц.р. відійшла від нас у вічність

НАША НАЙДОРОЖЧА МАМА, БАБЦЯ І ТЕТА

Олександра ДУМИН-ГНАТКІВСЬКА

вдова по священику і бувший в'язень німецьких концентраційних таборів,

проживши 70 років тяжкого і трудящого життя. Панахида в понеділок 12 серпня ц.р. о годині 7.30 вечора в похоронному заведенні Петра Яреми при 7-ій вулиці.

Похорон відбудеться у вівторок 13 серпня ц.р. після Заупокійної Служби Божої з церкви св. Духа у Брукліні на цвинтар Небесних Воріт Gate of Heaven

Дарія, Микола і Зоряна Лебеді — діти і внучка,

Марія Григорців — сестра

Іванна і Михайло Головаті з дітьми.

✠

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що в середу, 31-го липня 1963 р. упокоївся наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, БРАТ

бл. п.

Д-р Микола Володимир КОШІВ

народжений 1903 р. в Сколім, Зах. Україна.

Горем прибиті:

дружина — ІВАННА
донька — МАРІЯ
сини — ЯРОСЛАВ, БОГДАН
сестри — ОЛЕНА ГУТАЙ
РОЗАЛІЯ ШУМІЛЯК в Польщі
СТЕФА КОШІВ, Зах. Україна

НОВІ КНИЖКИ

ПОЕЗІЯ

Богдан Войчук. СПОМИНИ ЛЮБОВИ, Поезії, В-во Нью-Йоркської Групи, Нью-Йорк, 1963, Форм. 204 × 145. Стор. 94.

Гнат О. Діброва. РУХ І ГАРМОНІЯ. (Поезії). (Нюарк), 1963. Форм. 222 × 140 мм. Стор. 64. (Обкладинка роботи С. Макаренка).

Іван Манило. ГРІМ ЗА ЗОРЕЮ. (Лірика, гумор, сатира). Видавництво „Волосожар", Нью-Йорк — Вайнланд, 1963. Стор. 64.

ПРОЗА

Василь Гайдарівський. ЗАЯЧИЙ ПАСТУХ. Повість. Об'єднання Українських Письменників „Слово", Нью-Йорк, 1962. Форм. 203 × 146 мм. Стор. 164. (Обкладинка та ілюстрації Ніни Софії Климовської).

Артур Фурман. КРОВ І ВУГІЛЛЯ. Роман — хроніка. Українське Видавництво, Мюнхен, 1961. Форм. 187 × 126. Стор. 362. (Повість з життя українських в'язнів в совєтських концентраційних таборах).

Архимандрит Петро Г. Опаренко. СУД БОЖИЙ. (Нариси, оповідання, леґенди). Накладом автора, Буенос-Айрес — Бріджпорт, 1962. Форм. 230 × 158. Стор. 191 + 1 нп.

Осип Маковей. ЯРОШЕНКО. Історична повість. Українське Видавництво „Говерля", Ню Йорк, 1962. Розм. 179 × 140 мм. Стор. 259 + 1 нп. (П'яте видання. Фотопередрук з 4-го видання, Львів, 1926).

Юра Шкрумеляк. ПОЇЗД МЕРЦІВ. Картини жертв і трудів. Українське Видавництво „Говерля", Ню Йорк, 1962. Розм. 180 × 127 мм. Стор. 8 нп. + 96. (Фотопередрук з 1-го видання — у В-ві „Червона Калина", Львів, 1922).

Джеймс Оливер Кервуд. З ТАВРОМ УБИЙНИКА. Роман. 2-ге видання. Українське Видавництво „Говерля", Ню Йорк, 1962. Розм. 180 × 125 мм. Стор. 2 нп. + 166. (Переклад з англ. Михайло Лотоцький). (Фотопередрук із львівського видання — без зазначення первісного видавництва і року опублікування).

Nikolai Gogol. TARAS BULBA. The Classic Epic of the Ukrainian Cossacks. Edited by Andrew Gregorovich. Acropolis Press. Toronto, Ont. 1962. 200 × 140 mm. Pp. 171 + np. (With preface "Nikolai Gogol" by A. G. and map of Ukraine).

ДИТЯЧІ ВИДАННЯ

Іванна Савицька. ДЕННИК РОМЦЯ. Оповідання для дітей. Обкладинку рис. П. Андрусів, Філядельфія — Нью Йорк, 1963. Форм. 280 × 215 мм. Стор. 37 + 3 нп.

Ірина Наріжна. КАЗКА ПРО ТРЬОХ ВЕДМЕДИКІВ. Бібліотека „Веселки" — Випуск ч. 5. Видання Українського Народного Союзу, Джерзі Сити — Ню Йорк, 1963. Форм. 212 × 146. Стор. 15 + 1 нп. (Ілюстрації й обкладинка Петра Холодного).

Леся Храплива. РОСТИКОВА КАЗКА. Ілюстрації Ніни Мудрик-Мриц. Накладом членів І. Куреня Українського Пластового Сеньйорату ім. Степана Тисовського, Ню Йорк — Клівленд, 1962. Форм. 280 × 216 мм. Стор. 20 нп.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

ЗБІРНИК НА ПОШАНУ ЗЕНОНА КУЗЕЛІ: Праці Філологічної та Історично - Філософічної Секцій. За редакцією Володимира Янева. Мовний редактор Іван Кошелівець. Записки Наукового Товариства ім. Шевченка. Том CLXIX. Париж — Нью-Йорк — Мюнхен — Торонто — Сідней, 1962. Форм. 240 × 165 мм. Стор. VII + 1 нп. + 583 + 1 нп.

ЗАПИСКИ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА. ТОМ CLXXI. Збірник Філологічної Секції Т. 30. Коштом і заходом Осередку Праці НТШ у Філядельфії. Ню Йорк — Париж, 1961. Розм. 234 × 156. Стор. 192. (Статті: В. Дорошенко. Бібліотека НТШ у Львові, д-р В. Ящун. Судова розправа Гедеона Балабана. Гр. Лужницький. Історія українського театру. Част. І).

Е. Маланюк. КНИГА СПОСТЕРЕЖЕНЬ. Проза. Накладом Видавництва „Гомін України", Торонто, Онт., 1962. Форм. 217 × 143. Стор. 525 + 5 нп. (Бібліотека Видавництва „Гомін України", ч. 20).

ПОЕТИ ЧУМАЦЬКОГО ШЛЯХУ. Нова поезія на Україні. Вибір із віршів Ліни Костенко, Миколи Вінграновського, Віталія Коротича, Івана Драча та Євгена Гуцала. Вступна стаття і біографічні нотатки Богдана Кравцева. Бібліотека „Сучасности" ч. 3. Мюнхен, 1962. Форм. 225 × 164. Стор. 82 + 2 нп.

Д-р Дмитро Бучинський. ХРИСТИЯНСЬКО - ФІЛОСОФСЬКА ДУМКА ТАРАСА Г. ШЕВЧЕНКА. Союз Українців у Великій Британії. Мадрід — Лондон, 1962. Форм. 212 × 140. Стор. 256.

М. Г. Марунчак. МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ НА ТЛІ ДОБИ. В 150-ліття з дня народження Пробудителя Західньої України враз з підсумками цих роковин в Україні і на еміграції. Загальна Бібліотека „УКТ". Вінніпеґ, 1962. Форм. 214 × 140 мм. Стор. 95 + 1 нп. (Відбитка із час. „Канадійський Фармер" в рр. 1961-62).

І. Власовський. ОБРАЗ Т. ШЕВЧЕНКА В СВІТЛІ РЕЛІГІЙНОЇ ДУМКИ. Українська Православна Церква в США: Науково - Богословський Інститут. Ню Йорк — Бавнд Брук, 1961. Розм. 208 × 137 мм. Стор. 32.

Dr. Nicholas Andrusiak. "RIUZEN" IN "DIETRICH UND WENEZLAN" UND DIETRICHS BEINAME "BUSA". Woloszyn Printery. (Stamford, 1962). Offs. 280 × 215 mm. Pp. 7 + 1 np.

ЗБІРНИКИ

СЛОВО. Збірник І. Література — Мистецтво — Критика — Мемуари — Документи. Об'єднання Українських Письменників в Екзилі, Нью-Йорк, 1962. Форм. 235 × 160. Стор. 495 + 5 нп. (Опр.).

МОВОЗНАВСТВО

J. B. Rudnyc'kyj. AN ETYMOLOGICAL DICTIONARY OF THE UKRAINIAN LANGUAGE. Part 2. Ukrainian Free Academy of Sciences — UVAN, Inc. 245 × 160 mm. Pp. 97-192.

Василь Чапленко. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА ЇЇ ВИНИКНЕННЯ Й РОЗВИТОК. ІІ. Нью-Йорк, 1962. Форм. 220 × 158 мм. Стор. 153 + 3 нп. (Перший випуск ІІ-го тому праці під таким заголовком, що її перший том появився 1955 р.).

В. Софронів-Левицький. ІДІОМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. Українська Вільна Академія Наук. Серія: Літопис УВАН, ч. 21. Накладом УВАН, Вінніпеґ, 1963. Форм. 215 × 157 мм. Стор. 64.

П. К. Ковалів. ЧИСТОТА І ПРАВИЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ І ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ. Видання друге. Вашінґтон, 1962. Форм. 217 × 140 мм. Стор. 33 + 3 нп.

Кость Кисілевський. МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ НАДДНІСТРЯНСЬКОГО ГНІЗДА. Відбитка із Збірника присвяченого пам'яті З. Кузелі. Записки НТШ т. 169 — CLXIX. Париж — Нью Йорк, 1961. Розм. 250 × 160. Стор. 16.

ІСТОРІЯ, СПОГАДИ

ІСТОРИЧНІ ПОСТАТІ ГАЛИЧИНИ XIX-XX СТ. Наукове Товариство ім. Шевченка. Бібліотека Українознавства ч. 8. Заходом і коштом Осередку праці НТШ у Філядельфії, Ню Йорк — Париж — Сідней — Торонто, 1961. Розм. 240 × 160 мм. Стор. 247 + 1 нп. (У змісті: о. мір. Тит Войнаровський — Спогади з мого життя із вступом Д. Богачевського, та о. Ізидор Сохоцький — Будівничі новітньої української державности в Галичині — сильветки 8 галицьких політиків і діячів 19-20 вв.).

М. Г. Марунчак. СИСТЕМА НІМЕЦЬКИХ КОНЦТАБОРІВ І ПОЛІТИКА ВИНИЩУВАННЯ В УКРАЇНІ. Загальна Бібліотека УКТ, Вінніпеґ, Канада, 1963. Форм. 216 × 140 мм. Стор. 87 + нп.

М. Г. Марунчак. ПЕТРО ГАВРИСИШИН — ПІОНЕР-БУДІВНИЧИЙ ШАШКЕВИЧІВСЬКОЇ ДІЛЬНИЦІ (ПОЙНТ ДОГЛЕС) У ВІННІПЕҐУ. Бібліотека Піонера, ч. 4. За редакцією Яр. Рудницького. Вінніпеґ, Ман., 1962-1963. Форм. 232 × 154 мм. Стор. 110.

Дамян Пеленський. СПОМИНИ. Львів — Реґенсбурґ — Мюнхен — Ню Йорк, 1962. Форм. 205 × 147. Лл. 35 (Фотостатичні відбитки з різних видань).

ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА 15-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ У ВЕЛИКІЙ БРІТАНІЇ 1947-1962. Під редакцією Протопресвітера о. С. Молчановського. Видання Генерального Церковного Управління УАПЦ у Великій Брітанії. Лондон, 1962. Форм. 240 × 165. Стор. 160.

ПІД ЗНАКОМ ВНУТРІШНЬОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ. Активність Метрополітального Відділу Українського Конґресового Комітету в Дітройті за час від 1-го квітня 1962 до 31-го березня 1963 р. (Дітройт, 1963). Форм. 233 × 155. Стор. 31 + 1 нп.

БІБЛІОГРАФІЯ

Олександер Оглоблин. ДУМКИ ПРО СУЧАСНУ УКРАЇНСЬКУ СОВЄТСЬКУ ІСТОРІОГРАФІЮ. Організація Оборони Чотирьох Свобід України, Ню Йорк, 1963. Форм. 215 × 142 мм. Стор. 87 + 1 нп.

UKRAINICA CANADIANA 1962. Compiled by J. B. Rudnyckyj and D. Sokulsky. Ukrainian Free Academy of Sciences. Series: Bibliography, No. 10. Winnipeg, 1963. 229 × 156.

ЕКОНОМІКА

Nicholas L. Fr. - Chirovsky. OLD UKRAINE. Its Socio - Economic History prior to 1781. The Florham Park Press, Inc., Box 225, Madison, N.J., 1963. 230 × 150 mm. 432 p.

Гаврило Гордієнко. АГРАРНА РЕФОРМА НА ВОЛИНІ В XVI-му СТОЛІТТІ. Праці Інституту Дослідів Волині, ч. 10. Вінніпеґ, 1962. Форм. 221 × 158, Стор. 48.

МИСТЕЦТВО

Петро Марченко. ГАҐІЛКИ В ХОРЕОГРАФІЧНІЙ ІНСЦЕНІЗАЦІЇ ОЛЕНКИ ГЕРДАН-ЗАКЛИНСЬКОЇ. Накладом автора. Нью Йорк 1963. Форм. 212 × 153 мм. Стор. 56.

ПУБЛІЦИСТИКА

Юрій Артюшенко. ЦІЛЮЩЕ ДЖЕРЕЛО. Чікаґо, 1961. Розм. 190 × 130 мм. Стор. 26 + нп. (Відбитка із „Сам. України" — що незазначене).

МАТЕМАТИКА

W. V. Petryshyn. ON THE GENERALIZED OVERRELAXATION METHOD FOR OPERATOR EQUATIONS. By... AEC Computing and Applied Mathematics Center Courant Institute of Mathematical Sciences New York University. (New York, 1962) 272 × 212. Pp. 19 + 1 np. (Offs.).

W. V. Petryshyn. DIRECT AND ITERATIVE METHODS FOR THE SOLUTION OF LINEAR OPERATOR EQUATIONS IN HILBERT SPACE. By... Reprinted from Transactions of The American Mathematical Society. Vol. 105, No. 1. 136-175. October, 1962. 252 × 180 mm. 136-175.

ПІДРУЧНИКИ

К. Кисілевський. ХРЕСТОМАТІЯ, З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ШКІЛ І КУРСІВ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Друге доповнене видання. Шкільна Рада, Український Конґресовий Комітет Америки, Нью Йорк, 1962. Форм. 230 × 153. Стор. 268 + 4 нп.

J. B. Rudnyckyj. READINGS IN SLAVIC LITERATURE. 3. Texts in Ukrainian. Compiled by... Winnipeg, 1963. 230 × 152. Pp. 64.

Yar Slavutych. UKRAINIAN FOR CHILDREN by... Slavuta Publishers, Edmonton, Alberta, 1962. 232 × 155. Pp. 68.

КАЛЕНДАРІ

КАЛЕНДАР РІДНА НИВА на звичайний рік 1963. Видавнича спілка Екклезія, Вінніпеґ, Ман. (1962). Форм. 233 × 158. Стор. 176 + 16 нп. (огол.).

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР НА 1963 РІК. Річник тринадцятий. Видання Української Православної Церкви в США. (Бавнд Брук, Н. Дж., 1962). Форм. 266 × 204 мм. Стор. 169 + 1 нп.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СЕРЕДА, 14-го СЕРПНЯ 1963 р.:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Клюб Поступовий, 70 Відд. в год. 7-ій веч. в УН-Домі при 96 Fleet St. — П. Костик, секр.

П'ЯТНИЦЯ, 16-го СЕРПНЯ 1963 р.:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Збори Т-ва Укр. Січ. 170 Відд. в год. 6-ій веч. в УНДомі при 96 Fleet St. Проситься вирівняти свої вкладки. — І. Грабар, секр.

З українського життя в Бразилії

Український підказ і провал „конґресу симпатиків Куби"

Як ґучно скликався, так само ґучно й провалився „Світовий конґрес симпатиків Куби". Нічого путнього в того конґресу не вийшло ні в Сан Павлі, ні в Ріо де Жанейро, аж довелось йому сховатися в маленькому Нітерої, щоб там... остаточно зачахнути, так, що й пес по ньому не гавкнув:

Перед конґресом і під час в Бразилії мала місце широка дискусія на тему, чи варто його відбути в Бразилії, чи ні.

Ось головні твердження українців:

Організаторам і надхненникам конґресу йдеться не про захист самостійности і суверенности Куби, а про втримання кастрівсько - комуністичного режиму в ній; кубинський нарід уже давно б скинув цей режим, якби не присутність на острові московських окупаційних військ і поліції; кастрівсько-комуністична Куба попала в таку ж саму залежність від Москви, як Польща, Румунія, Чехословаччина тощо; московський імперіялізм - колоніялізм сягнув уже до американської частини світу, йому треба негайно дати рішучого одкоша; конґрес „симпатиків Куби" насправді є конґресом прихильників агресії червоної Москви...

Нова зустріч з американським консулом

Американський генеральний консул у Куритибі п. Артур Фельдман продовжує й далі цікавитись місцевим українським життям. Цими днями відбулася з ним нова зустріч, в даному випадку лише нашої молоді, в домівці Хліборобсько - Освітнього Союзу. Консул спеціяльно приїхав подарувати українській молоді комплект книжок для бібліотеки, а також американський прапор. Молодь в честь п. Артура Фельдмана урядила товариський коктейл та мистецьку розвагу.

Були дружні промови й привітання з обох сторін. Молоді аматори відспівали кілька українських та бразилійських пісень, а також продемонстрували ряд українських народніх танків. Консул висловив своє захоплення українським народнім мистецтвом, з яким, перебуваючи в Парані, вже досить докладно обізнався.

У справі жіночої Централі

Під сучасну пору в Бразилії існує кілька жіночих організацій, а саме: при українських церквах обох віровизнань, при Хліборобсько-Освітньому Союзі і при Товаристві „Соборність", що має свій осідок у Сан Павлі. На недавній З'їзд жіночої організації при ХОС'і були запрошені представниці всіх інших українських жіночих організацій, діючих на бразилійському терені.

Можливо, що завдяки цьому, головним питанням на згаданому З'їзді стала справа створення жіночої Централі в Бразилії. Дискусії показали, що жінки хочуть зберегти всі дотепер існуючі в Бразилії українські жіночі організації, і створити для них спільну Централю для координації праці. Схвалено відбути спеціяльний З'їзд представниць усіх жіночих організацій. Той З'їзд намічено в Сан Павльо.

Дві смерті.

Организоване українське жіноцтво в Куритибі цими днями одночасно зазнало дві відчутні втрати.

Після операції (довший час нездужала через хворобу кишок) не підвелася з ліжка сл. п. Єлисавета Острянська, активна діячка на церковній і громадській ниві, вдова по відомому українському патріотові, організаторові колонії Нова Україна, п. Антонові Острянському.

Через кілька годин по смерті, Небіжчицю навістила її дальша родичка, пані Віра Кульчинська, дружина вч. о. протопресвіт. Філімона Кульчинського, Адміністратора УАПЦеркви на Бразилію. Помолившись навколішках біля Покійниці, пані Віра підвелася, щоб попрощатися і в ту ж хвилину дістала серцевий удар, ледве двічі вимовивши ім'я доньки пані Єлисавети: „Галя", „Галя"!

Так сталися дві смерті за один раз. Пані Віра Кульчинська теж була активною громадською й церковною діячкою.

Пані Єлисавета залишила пособі доньку - студентку Галю і сина - інженера - агронома Євгена Острянських; пані Віра — чоловіка вч. о. протопресвітера Філімона і сина — професора англійської мови Володимира Кульчинських.

Українська колонія численно прощала двох своїх видатних представниць, яких добре знала і глибоко поважала.

Мих. Килимний

Короткі вістки

● **Комуністичний уряд Польщі** заборонив масове та зорганізоване паломництво з Варшави до Ченстохови, куди щорічно маси вірних католиків з цілої Польщі приїздили на день Успення 15 ц.м. Центральним пунктом церковного святкування буває щорічно у Ченстохові процесія до чудотворного образу Святої Марії. Уряд пояснив свою заборону — епідемією віспи в Польщі, але не заборонив туристичного руху. Тому тисячі осіб з Варшави їдуть туристичними потягами.

● **В 11-му світовому джемборі** у Маратоні в Греції бере участь 13,000 юнаків з 88 країн і народів. Газети стверджують, що найбільшою радістю для всіх тих хлопців різних рас, національностей, мов і віровизнань є стверджувати, що між ними властиво нема великих різниць. Найбільш спільною рисою для всіх них є — збирання автографів. Тисячі хлопців вештаються по велетенському таборі з книжечками й одні одних просять вписуватись туди.

● **Головний лікар ЗДА** д-р Лютер Террі рекомендує, щоб всі американці, які їдуть до Азії або до Західнього Пацифіку, щепилися проти холери. Треба двох щеплень у відстані 7-ох до 10-ох днів. Друге щеплення повинно відбутися не менше, як 6 днів перед виїздом. Випадки холери занотовані в Індії, Пакістані, Бурмі, Індонезії, Маляях, Гонґ Конґу і Філіппінах.

● **У Чехії** проголошено „реґабілітацію" Рудольфа Сланського, який був генеральним секретарем чеської комуністичної партії в р.р. 1946-1951 та якого повісили разом з 10-ма іншими комуністичними лідерами за „зраду". Це була одна з найбільших сталінських чисток, сполучена з тодішнім атисемітським курсом в СССР і сателітських країнах.

● **Голова Крайового Республіканського Комітету** конґресмен Вілліям Міллер заявив на пресовій конференції, що і нюйоркський губернатор Рокефеллер і арізонський сенатор Голдвотер повинні публічно заявити, що вони підтримуватимуть кожного республіканського кандидата, якого вибере Номінаційна Конвенція в липні 1964-го року. Досі вони ще цього не зробили, тільки колишній віцепрезидент Ричард М. Ніксон сказав, що він буде за кожного кандидата, що його наймене Республіканська Конвенція.

ТАРЗАН, ч. 5085. Алі глузує, грозить...

В кількох мінутах орда арабів із криком оточила збентежену групу сафарі.

— Спокійно! — шепнув Тарзан. — Вони не потребують аж провокації, щоб нас вистріляти.

Алі приступив до них, глузуючи: — Розкажіть мені все, свині... Від цього залежить ваше життя!